

Καὶ ἠνώθησαν ἐν ὑστάτῃ περιπτύξει τὰ σώματα ἐκείνων οἵτινες δὲν ἐγκατέλειψαν ἀλλήλους καὶ οἵτινες εἰς οὐδὲν ἄλλο πλέον ἀπέβλεπον ἢ τὴν παρηγορίαν τοῦ κοινοῦ θανάτου.

Ἀλλὰ τὸ μέγα μέρος τῆς οὐρανίας στρατιᾶς εἶχεν ἤδη παρέλθῃ καὶ εἰδὸς τι ἀραιώσεως, κενοῦ, ἐσχηματίσθη ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἴσως ἕνεκεν τῶν μετεωρικῶν ἐκρήξεων, διότι αἰφνιδίως αἱ ὕελοι πᾶσαι τῶν οἰκιῶν διερράγησαν ὑπ' ἐσωτερικῆς τιнос ὠθήσεως, καὶ αἱ θύραι μόναι τῶν ἠνέωγησαν. Ἐπνευσεν φρικώδης καταιγὶς ἀναρριπίζουσα τὴν πυρκαϊάν καὶ ἀναψύχουσα συνάμα τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐπανάρχοντο εἰς τὴν ζωὴν, λυτρώμενοι τοῦ θεινοῦ ἐφιάλτου. Κατακλυσμώδης ὑετὸς ἐπηκολούθησεν εὐθὺς ἀμέσως.

Ἡ κρίσις παρῆλθε. Σμικρὸν κατὰ σμικρὸν συνήρχετο ἡ ἀνθρωπότης, καὶ ἐπανεύρισκε τὴν εὐτυχίαν τοῦ ζῆν. Ἡ νύξ ἐξηκολούθει φωτιζομένη ὑπὸ τῆς ὠχρᾶς κομητικῆς ἀνταυγείας, ἥτις ἐπὶ πᾶσι κεφαλῶν, ὑπὸ τῆς διαρκοῦς πτώσεως τῶν μετεώρων, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνημμένων ἐτι πανταχοῦ πυρκαϊῶν. Ὅταν ἐπέτειλεν ἡ ἡμέρα, πρὸς τὴν τρίτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν, εἶχον ἤδη παρῆλθῃ τρεῖς ὥραι ἀπ' ὅτου ὁ πυρὴν τοῦ κομήτου προσέκρουσε πρὸς τὴν γήινον σφαῖραν καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἄστρου παρῆλθε πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ, ἀλλ' ἀκόμη ὁ ἡμέτερος πλανήτης ἔμενεν ἐξ ὀλοκλήρου βεθυθισμένος ἐντὸς τῆς οὐρᾶς του. Ἡ σύγκρουσις συνέβη δέκα καὶ ὀκτὼ λεπτὰ μετὰ τὸ μεσονύκτιον κατὰ τὴν Παρισινήν ὥραν.

Εὐτυχῶς ὁ κομήτης ἐπιπολαίως μόνον εἶχον προσφάσῃ τῆς Γῆς καὶ ἡ σύγκρουσις πολὺ ἀπέχεε νὰ εἶναι κεντρικὴ. Ἄνευ ἀμφιβολίας ἡ ἑλξὶς τῆς γῆς εἶχεν ἐνεργητικῶς ἐπιδράσει ἐπὶ τῆς πτώσεως τῶν βολίδων ἐπὶ τῆς Ἰταλίας καὶ Μεσογείου· ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ τροχὴ τοῦ κομήτου ἐξ ὀλοκλήρου μετεβλήθη ἕνεκα τῆς διαταράξεως ταύτης, ἐνῶς ἡ Γῆ καὶ ἡ Σελήνη ἐξηκολούθησαν τὴν κανονικὴν αὐτῶν περὶ τὸν Ἥλιον περίοδον, ὡς νὰ μὴ εἶχε συμβῇ οὐδέν. Ἡ τροχὴ τοῦ κομήτου, ἀπὸ παραβολικῆς, ἐγένετο ἐλλειπτικὴ ἔχουσα τὸ ἀφῆλιον αὐτῆς πλησίον τοῦ σημείου τῆς ἐλλειπτικῆς ὅπου διὰ τῆς ἑλξεως τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εἶχεν δεσμευθῇ.

I. Ν. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Α. ΤΟΥΡΓΟΥΤΗ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΝΩΤΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΔΟΞΑ

Οἱ ἀπὸ δεκαπενταετίας παρακολουθοῦντες τὰ νέα τῆς ἡμέρας εἴτε ἐν ταῖς ἐφημερίσιν εἴτε ἐν τοῖς περιοδικοῖς συγράμμασιν θὰ ἔλαβον συχνὰ πυκνὰ ἀφορμὴν ὅπως ἀναγνώσωσι εἰς τὰ ποικίλα, πάρεργα, ἀνάλεκτα κτλ. σχετικὸν τι ἀναφερόμενον εἰς τὸν ὑπνωτισμὸν, ὅπερ πολλάκις, οὐ μόνον διήγειρε τὴν περιέργειαν ἀλλὰ καὶ τὸν θαυμασμὸν ἐστὶν ὅτε καὶ τὴν δυσπιστίαν αὐτῶν. Καὶ πράγματι πολλὰ τὰ θαυμαστὰ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ὑπνωτισμῷ ὥστε νὰ προκαλῶσι καὶ τὴν δυσπιστίαν τῶν πολλῶν. Θὰ προσπαθῶ νὰ ἐκθέσω χάριν τῶν ἀγνώστων τῆς καλῆς «Ψυχῆς» διὰ σειρᾶς ἄρθρων ὑπὸ τὸν τίτλον ὑπνωτισμοῦ πάντα τὰ παράδοξα φαινόμενα τοῦ ὑπνωτισμοῦ καὶ τὴν δυνατὴν ἐξήγησιν τῶν φαινομένων τούτων ὅπως ταῦτα ἀντελήφθην ἐξ ἰδίας πείρας ὅτε πειραματίσας ἐπὶ τινῶν ἀτόμων καὶ ὅ,τι σχετικὸν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀνέγνωσα εἰς ἐιδικὰ

συγγραμματα· ἐὰν δὲ ποῦ τῆς σειρᾶς τῶν ἄρθρων τούτων εἰσχωρήσωσι ἀνακρίβειαι οὐχὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ πράγματος ἀλλ' εἰς τινες ὅρους ζητῶ συγγνώμην διὰ τοῦτο παρὰ τῶν *νευρολόγων* *νευροπαθολόγων* πρὸς δὲ καὶ *νευρικών* συναδέλφων μου διὰ τοῦτο· διότι ὁ γράφων καὶ ὁ ὁμιλῶν χάριν τῶν πολλῶν πολλὰκις εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν.

Ὁ Ὑπνωτισμὸς ἐμφανισθεὶς καὶ συστηματοποιηθεὶς ἀπὸ δεκαπενταετίας τοῦλάχιστον εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης ἐκίνησε διὰ τῶν παρὰδοξότητων αὐτοῦ τὴν περιέργειαν καὶ τὸν θαυμασμὸν οὐ μόνον τῶν ἱατρῶν καὶ λοιπῶν ἐπιστημόνων, ἀλλὰ καὶ ὅλων σχεδὸν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ οἱ μὲν ἱατροὶ ἐνόμισαν ὅτι εὔρον τὸν μῦτον πολλῶν σκοτεινῶν ζητημάτων ἐν τῇ ἱατρικῇ διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ οἱ δὲ λοιποὶ περιέμενον καὶ περιμένονσι μέχρι τοῦ νῦν εἰσέτι ὅπως καθοδηγηθῶσι διὰ τοῦ μίτου τούτου εἰς τὸν Αὐθύρινθον τῆς ἐπιστήμης.

Ἀλλὰ τί ἐννοοῦμεν λέγοντες ὑπνωτισμόν; Εἶναι ὕπνος τεχνητὸς προκαλούμενος. Ἀλλὰ πῶς προκαλεῖται ὁ ὕπνος οὗτος; Ἀράγε ἐν ἄτμον κράσεως νευρασθενικῆς τοποθετήσαστέ τον ἀπέναντι ὑμῶν κατὰ πρόσωπον θεληματικῶς ἐννοεῖται, ἀράγε ἐπειτα ἐν ἀντικείμενον στίλβον ἢ διαφανές ὅπως σφαῖρα μικρὰ ἐξ ὑάλου ἢ ἐξ ἄλλου μετάλλου ἢ αἰγμὴν στιλβούσης μαχαίρας ἐν ἐλλείψει δὲ ὅλων τούτων αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς σας, τοποθετήσατε τὸ στίλβον τοῦτο ἀντικείμενον 15 ἢ 20 ἑκατοστόμετρα ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ μέλλοντος ὑπνωτισθῆναι ἀνθρώπου εἵπατε αὐτῷ νὰ ἀτενίσῃ ἀδιακόπως ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου χωρὶς ν' ἀπασχολήσῃ τὸ πνεῦμα, αὐτοῦ εἰς ἄλλον τι παρ' εἰς αὐτὴν τὴν ἰδέαν τοῦ ἀντικειμένου, τότε μετὰ πάροδον λεπτῶν τινῶν ἀναλόγως τῆς εὐαισθησίας τοῦ ἀτόμου τὰ βλέφαρα αὐτοῦ κλείονται ἀκουσίως καὶ ὁ ἀνθρώπος παραδίδεται εἰς ὕπνον· εἰς τὸν ὕπνον τοῦτον ἢ εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτὴν ἐδόθη ὑπὸ τῶν ξένων τὸ ὄνομα ὑπνωτισμὸς πᾶν ἀκατάλληλως ὅπως εἶναι ἀκατάλληλοι καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὀνομασίαι καταγωγῆς μὲν ἑλληνικῆς, προελεύσεως δὲ Εὐρωπαϊκῆς. Ὁ τοῦ ὑπνωτισμοῦ ὕπνος μακρὰν τοῦ νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τὸν φυσιολογικὸν ὕπνον ἥσυχον καὶ ἡρεμὸν ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς τὸν ὕπνον τῶν ὑπνοβατῶν ἀνθρώπων ἐπειδὴ ὅμως πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἀγνοοῦσι ἴσως καὶ τὴν ὑπνοβασίαν, ἐπειδὴ εἶναι φαινόμενον σπάνιον, διὰ τοῦτο σᾶς ἐξηγῶ καὶ ταύτην. Ἡ κατάστασις τῆς ὑπνοβάσεως εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ τοῦ κοιμωμένου καὶ ὄνειρευμένου ἀνθρώπου μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι ἐνῶ εἰς τὸν συνήθη ὄνειρευόμενον λείπουναι αἱ προαιρετικαὶ κινήσεις ἕνεκα τῆς ἀδρανείας τῶν μελῶν, εἰς τὸν ὑπνοβάτην ἡ ἀδράνεια τῶν κινήσεων δὲν ὑπάρχει καὶ διὰ τοῦτο πραγματοποιεῖ πᾶν ὅτι βλέπει ἐν ὄνειρῳ, δηλ. ὄνειρευθετε ποτὲ ὅτι ἐτρώγετε χωρὶς ὅμως ἐκ τούτου νὰ ἐννοήσῃ ὁ στόμαχος ἡμῶν τίποτε διὰ τὸν φυσικὸν λόγον ὅτι δὲν ὑπῆρχε φαγητὸν εἰς τὴν κλίνην σας καὶ ἐπειδὴ ὡς ἐκ τοῦ ὕπνου ἔλειπον αἱ προαιρετικαὶ κινήσεις διὰ τοῦτο δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μεταβῇτε εἰς ἀνάγκησιν τροφῆς. Ἀλλ' εἰς τὸν ὑπνοβάτην δὲν συμβαίνει τὸ τοιοῦτον ἐπειδὴ διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον αἱ κινήσεις αὐτοῦ δὲν δεσμεύονται διὰ τοῦ ὕπνου· διὰ τοῦτο πᾶν ὅ,τι βλέπει ἐν ὄνειρῳ ἢ καυτὸν εἰπεῖν πᾶν ὅ,τι σκέπτεται κοιμώμενος καὶ τὸ πραγματοποιεῖ δηλ. ἐὰν ὄνειρευῇται ὅτι τρώγει, ἐγείρεται τῆς κλίνης, ἀνοίγει τὸ ἐρμάριον τῶν φαγητῶν, τρώγει μέχρι κορεσμοῦ, τοποθετεῖ τὰ πάντα ἐν τάξει ὅπως ἦσαν καὶ πρότερον ἐν τῷ ἐρμάριῳ καὶ ἀπερχόμενος εἰς τὴν κλίνην, ἐξακολουθεῖ τὴν συνέχειαν τοῦ ὕπνου του. Ἐὰν δὲ πάλιν ὄνειρευθῇ ὅτι χορεύει οὐδεὶς δύναται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ θέσῃ τοὺς πόδας αὐτοῦ εἰς ἐνέργειαν καὶ νὰ χορεύσῃ πραγματικῶς· ἀναγινώσκει γράφει, λύει δυσχερῆ προβλήματα μετ' ἀξιοσημειώτου διαυγείας τοῦ νοῦς ἣν δὲν ἔχει ἐν ἐγρηγόρσει διατελῶν καὶ ἐν γένει πράττει κοιμώμενος καὶ ὑπνωτεύων πᾶν ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ πράξῃ διατελῶν ἐξυπνος καὶ ἔτι πλέον τούτου μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἔχει συνείσθησιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραττομένων καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται ὑπὸ τῶν

νομικῶν ὡς ἀκαταλόγιστος καὶ ἐγειρόμενος δὲν ἐνθυμεῖται τίποτε ἀφ' ὅσα ἐπραξε· μετ' ἀπορίας δὲ βλέπει τὰ παρ' αὐτοῦ ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου τελεσθέντα ὡς λῦσιν προβλημάτων, γραφὴν ἐπιστολῶν καὶ συγγραμμάτων κτλ. τὸ αὐτὸ λοιπὸν συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ὑπνωτιζόμενον μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι τὰ ὄνειρα τὰ ὁποῖα βλέπει δὲν εἶναι προϊόντα φαντασίας αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀλλὰ τοῦ ὑπνωτίζοντος· ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ὑπνωτισμοῦ τοῦ προκαλουμένου παρὰ δευτέρου αὐτοῦ τῇ συνεργείᾳ, ὅπως εἵπομεν, στίλβοντός τινος ἀντικειμένου· δύναται τις καὶ νὰ αὐτοῦ-πνωτισθῇ ἀτενίζων προσεκτικῶς εἰς τι ὀρισμένον σημεῖον ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον ὅπως ἐπραττον οἱ βραχυῶνες τῶν Ἰνδιῶν ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπνωτιζόμενοι διὰ τῆς ἀτενίσεως ἐπὶ ὥρας ὁλοκληρούς εἰς τὴν ἄκραν τῆς ρινὸς των καὶ ὅπως πράττωσι ἀσκηταὶ τινες ὑπνωτιζόμενοι καὶ βυθιζόμενοι εἰς τὴν ἑσπασιν διὰ τῆς προσεκτικῆς ἀτενίσεως εἰς τὸν ἴδιον αὐτῶν ὀφθαλμόν· ὥστε ἐάν τις συμπεραίνει ἐκ τούτων ἄγεται εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ὑπνωτισμοῦ δὲν εἶναι νέον ἀλλ' ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀλλ' ὑπεκρύπτετο ὑπὸ τὸ πρό-σχημα τῶν μαγικῶν, μαγγανικῶν, γοητικῶν, λεκανομαντικῶν, προφητικῶν καὶ αὐτῆς ἀκόμῃ τῆς ἀπὸ τρίποδος προφητευσούσης θεολήπτου καὶ ἐπιβλητικῆς Πυθίας· οὐδεὶς μᾶς ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ Πυθία ἐκλεγομένη μεταξὺ τῶν εἰς τὸ ἔπακρον νευρασθενικῶν γυναικῶν ἡ καὶ παρθένων δὲν ὑπνωτίζετο ἢ τοῦλάχιστον δὲν ἐμαγνητίζετο ἀνερχομένη ἐπὶ τοῦ τρίποδος καὶ ἐνατενίζουσα προσεκτικῶς εἰς τὴν κάτωθεν τῆς τρίποδος ὑπάρχουσαν ὁπὴν ἐξ ἧς ἐκτὸς τῶν ἀναθυμιάσεων αἵτινες ἐξήρχοντο καὶ ἦσαν ὁραταὶ τοῖς χρησιμοδοτούμενοις θὰ ἔλαμπον ἐξ ἄπαντος καὶ δύο ὀφθαλμοὶ σφριγώντός τινος ἱερέως πρὸς ὃν διὰ τῆς ὑποβολῆς θὰ ὑπετάσσετο ψυχῇ τε καὶ σώματι ἡ Πυθία ὅπως συμβαίνει καὶ νῦν καὶ ὅπως θὰ ἴδωμεν παρακατιόντες. Τὸ ζήτημα τοῦ ὑπνωτισμοῦ δὲν εἶναι νέον ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, παρεδόθη εἰς λήθην μὴ ὄν ἐπαρκῶς γνωστὸν· ἀντὶ τοῦ περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα Ἀθανάσιος τις Κρίχης· ἐπωφελεῖται ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα ὁ ἐκκεντριώτατος Παρκχέλος· ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνταφάνονται ὑπαδοὶ τοῦ Παρκχέλου ἐκπλήττοντες τὰ πλήθη διὰ τῶν παραδοξοτήτων τοῦ ὑπνωτισμοῦ ὅποτε κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὁ Βράϊτ σκέπτεται νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν ὑπνωτισμὸν ἀντὶ τῆς ἀγυρτείας εἰς τὴν ἐπιστήμην ὡς μέσον ἀναισθητικὸν ἐν καιρῷ ἐγχειρήσεων· τὸ πρῶγμα περιπίπτει καὶ αὐτῆς εἰς λήθην ἀνακαλυφθέντων πολλῶν φαρμάκων ἀναισθητικῶν ἐκ τῆς λήθης ὁ ὑπνωτισμὸς ἀνασύρεται καὶ αὐτῆς πρὸ δεκαπενταετίας οὐχὶ πλέον ὥς τι κρύφιον καὶ ἱερὸν ἀλλ' ὡς φαινόμενον καθαρὸν τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἄνευ ὅμως ἐπαρκῶν ἀποδείξεων· ὥστε ἰσχύει καὶ περὶ ὑπνωτισμοῦ τὸ τοῦ Σιλομωντος εἰπόντος : αὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον». Ὑπάρχει καὶ ἑτέρα κατὰστασις τοῦ ἀνθρώπου τιθεμένου εἰς εἶδος τι νάρκης ἢ ὕπνου καὶ αὕτη εἶναι ἡ προκαλουμένη διὰ τοῦ Μαγνητισμοῦ, ἥτις εἶναι πάντῃ διάφορος τοῦ ὑπνωτισμοῦ καίτοι παρὰ πολλῶν συγχέεται πρὸς τοῦτον, ἐνθ' ὁ μαγνητισμὸς στηρίζεται ἐπὶ τῆς ιδέας τῶν μαγνητικῶν ρευμάτων καὶ ρευστῶν τῶν διατρεχόντων τὴν σφαῖραν ἡμῶν ἐκ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ τῆς ἐπηρείας τῶν οὐρανίων σωμάτων πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς καὶ διὰ τῶν θαλασσῶν. Πρῶτος ὁ Γερμανὸς ἱατρὸς Μέσμερ συνεπέρανεν ὅτι αἱ ἐπὶ ῥεῖαι αὐταὶ αἱ ἀτμοσφαιρικοὶ ἐπιδρῶσιν ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ ἡμῶν συστήματος διὰ μέσου λεπτοτάτου τινος ὕγρου ὅπερ καὶ διαπερᾷ. Ὅπως δέ, ὑπὸ τὴν ἐπὶ ῥεῖαν ἐκείνην τῶν μαγνητικῶν ρευμάτων τῆς ἀτμοσφαίρας συμβαίνει ἐν τῇ θαλάσῃ παλίρροια, τοιοῦτοτρόπως ἐν τοῖς ζῴκοις σώμασι ὑπάρχει ὁλόκλη τις καὶ ἀνθολκή ὡς εἰς τὴν παλίρροϊαν, οὕτω τὸ λεπτόρευστον τοῦτο ὕγρον ἢ γενικῇ δυνάμει πασῶν τούτων τῶν μεταλλαγῶν, ὁμοιάζει λίαν, διὰ τῶν ιδιοτήτων αὐτοῦ πρὸς τὸν μαγνήτην, ὅστις ἔλκεται καὶ καθιστᾷ μαγνήτας πλεῖστα ἀντικείμενα προσελέζοντα αὐτῷ. Ἡ

θεωρία αὕτη, ἀρκετὰ σκοτεινὴ, δύναται νὰ ἐξηγήσῃ ἴσως διὰ τῆς θεωρίας τῶν μαγνητῶν καὶ τοῦ μαγνητισμοῦ μόνον τὸ ἀρκετὰ σκοτεινὸν ζήτημα τοῦ ἔρωτος ὅπου ἔλκεται ὁ ἄνθρωπος πάντοτε πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας του, ἐνῶ διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ ἐπίσης σκοτεινοῦ λύονται ὅμως ἀρκετὰ προβλήματα τῆς ἱατρικῆς καὶ ἰδίᾳ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Μετὰ μακρὰν παρέμβασιν ἄλλως τε ἀναγκαίαν πρὸς κατὰληψιν τῶν περαιτέρω λεχθησομένων ἐπανέρχομαι εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ὑπνωτισμοῦ. Εἴπομεν ὅτι ὁ ὑπνωτισμὸς εἶναι ὕπνος τεχνητὸς προκαλούμενος, ἢ τῇ συνεργείᾳ δευτέρου προσώπου, ἢ καὶ ἀψύχου τινὸς ἀντικειμένου καὶ ὅτι ὁ ὕπνος οὗτος ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς τὸν ὕπνον τῶν ὑπνοβατῶν ἢ πρὸς ὕπνον φυσιολογικόν. Τὸν ὕπνον τοῦτον παρακολουθοῦσι καὶ διάφοροι ἀταξίαί τῶν κινήσεων, τῆς αἰσθήσεως καὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν πειραματιστῶν ἢ ὑπνωτιστῶν λαμβάνουσι τοιαύτην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ὑπνωτιζομένων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου αὐτῶν, ὥστε ἐκμηδενίζεται ὁλοτελῶς πᾶσα θέλησις καὶ βούλησις αὐτῶν καὶ πράττουσι πᾶν ὅτι τοὺς διατάσσει ὁ ὑπνωτιστής· λέγουσι, σκέπτονται, κινούνται, ἴστανται, κοιμῶνται, κατὰ τὴν ὑπαγόρευσιν αὐτοῦ ὡς οἱ ἡθοποιοὶ λέγουσι πᾶν ὅ,τι τοὺς ὑπαγορεύει ὁ ὑποβολεὺς καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐπιρροή αὕτη τοῦ ὑπνωτιστοῦ ἐπὶ τοῦ ὑπνωτιζομένου ὀνομάζεται ὑποβολή.

Τὸ σύνθηρος φαινόμενον τοῦ ὑπνωτισμοῦ εἶναι ἡ «καταληψία», καθ' ἣν ὁ ὑπνωτισθεὶς δίδει ἐλάχιστα σημεῖα ζωῆς ἐκδηλούμενα διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος. Κεῖται ἀκίνητος, ὥσει ἀπολιθωθείς καὶ λαμβάνει διαφόρους θέσεις καὶ στάσεις τοῦ σώματος, τὰς ὁποίας δίδει κατ' ἀρέσκειαν ὁ ὑπνωτίζων· αἱ δὲ θέσεις αὗται τῶν διαφορῶν μελῶν τοῦ σώματος εἶναι πολλάκις τοιαῦται καὶ διακροῦσι κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ ὑπνωτιστοῦ, ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε, εἶναι ζήτημα ἐν δύνανται νὰ ἐκτελέσῃ ταύτας ὁ ὑπνωτιζόμενος διατελῶν ἐν ἐρηγότητι· ἤτοι, πᾶν ὅτι πράττει κοιμώμενος καὶ μὲ τὴν διαταγὴν τοῦ ὑπνωτιστοῦ, δὲν δύναται νὰ κάμῃ ὡν ἐξυπνος καὶ ἐξ ἰδίας βουλήσεως. Ἡ συνήθης στάσις ἣν δίδουσιν εἰς τοὺς ὑπνωτιζομένους καὶ μάλιστα εἰς τὰς γυναῖκας, εἶναι ἡ στάσις τῆς κενώσεως "Ηθης" οὕτως ἐπὶ παραδείγματι διατάσσουσι τὴν ὑπνωτιζομένην νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ ἑδρας ἢ ἐπὶ στυλοβάτου καὶ νὰ σταθῇ ἀκίνητος, στηριζομένη ἐνίοτε μόνον εἰς τὸ ἄκρον τῶν ποδῶν τῆς, κλίνουσα ὀλίγον τὸ σῶμα αὐτῆς πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, ὑψοῦσα τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐστραμμένην ὀλίγον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς ὥσει ἐκράτει κύπελλον πλήρες οἴνου· ἐν τοιαύτῃ δὲ θέσει ἴσταται ἐφ' ὅσον θελήσῃ ὁ πειραματίζων, ἢ τοῦλάχιστον ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, ὅσον θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ σταθῇ ἐν ἧτο ἐξυπνος. Αἱ χεῖρες ὑψοῦμεναι ἴστανται ἀκριβῶς εἰς ἐκεῖνο τὸ σημεῖον ὅπου τὰς ὕψωσε χωρὶς νὰ καταπέσωσι ἢ καὶ νὰ κινήθωσι τὸ πρᾶκτον ὅπως συμβαίνει εἰς τοὺς ὑπνώττοντας ὕπνον φυσιολογικόν. Τὸ σῶμα δύναται νὰ σταθῇ καὶ ἐν τῇ μᾶλλον ἀνωμάλῳ καὶ κοπιαστικῇ θέσει χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἐκφέρῃ κατὰ πρᾶκτον περὶ κοπώσεως ὁ ὑπνωτισθεὶς, ἢ μᾶλλον οὐδόλως αἰσθάνεται κόπωσιν· τὴν αἰσθάνεται δὲ τότε μόνον ὅταν ἐμβάλλῃ εἰς τὴν ἰδέαν του τὸ αἶσθημα τοῦ κόπου· οὕτως ἐνῶ ἴσταται ὁ ὑπνωτισθεὶς μὲ χεῖρας ἀνορθωμένας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ὁ ὑπνωτιστής τῷ εἶπῃ, ὅτι ἰδοὺ θέτω μεταξὺ τῶν χειρῶν σου δύο ὕδρας ἢ δύο κάδδους πλήρεις ὕδατος, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ θέσῃ τί, τότε εὐθὺς λέγει ὅτι ἐκουράσθη καὶ δὲν δύναται νὰ φέρῃ τοσοῦτον βάρος. Ὅτε, ἐπὶ σκοτῇ θεραπευτικῇ, ὑπνώτισα πρόσωπόν τι λίαν νευρασθενικὸν καὶ θελήσας νὰ δοκιμάσω μερικὰ ζητήματα ἐπ' αὐτοῦ, τὸν ὑπέβαλλον ὅπως πορευθῶμεν ὁμοῦ εἰς περίπατον· ἐνῶ δὲ περιφερόμεθα καὶ οἱ δύο κατὰ φαντασίαν τῇδε κακεῖσε, εἰσερχόμενοι καὶ ἐξερχόμενοι εἰς οἰκίας φίλων, ὁ κατὰ φαντασίαν μόνον συμπεριπατητής μου, ἐνῶ ἦτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου τῆς οἰκίας του, μοὶ ἐδήλωσε ὅτι ἐκουράσθη περιπατῶν, ἴσταται δὲ ἀδύνατον νὰ προ-

χωρήσῃ περαιτέρω ἢ μᾶλλον τῇ ἐντόνῳ διαταγῇ μου ἐπροχώρει μὲν ὀλίγον, ἀλλ' ἴστατο πά-
ραυτα προφασιζόμενος κόπῳσιν καὶ πρᾶγματι, ἐὼν περιετρέχουмен τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἠθέλομεν
ἀφ' οὐκ ἄνωγας κουρασθῇ διότι ἦσαν ἀρκετὰ μεμακρυσμένα· ὅπως δὲ ἐξαγάγω τὸν παρ' ἐμοῦ ὑπνω-
τισθέντα τῆς ιδέας τοῦ κόπου, προσεκάλεσα μίαν ἄμαξαν εἰς ἣν εἰσῆλθομεν καὶ ἐνθ' ὑπέρτερον ἢ
φυσιογνωμία του ἐδήλου δυσἀρέσκειν καὶ ὕψος ἀνθρώπου πραγματικῶς ἀποκαμύντος, ὅτε
εἰσῆλθομεν εἰς τὴν ἄμαξαν τὸ πρόσωπόν του ἐφαιδρύνθη εὐθὺς καὶ στεναγμὸς ἀνακουφίσεως ἐξέ-
φυγε τῶν χειλέων του. Ἡ ἀνωμαλία περὶ τὴν αἴσθησιν παρὰ τοῖς ὑπνωτιζομένοις εἶναι ἀρκετή,
οὕτως ὥστε ὁ ὑπνωτιζόμενος ἔχει ἀναισθησίαν εἰς τοὺς πόνους· κεντώμενος διὰ βελόνης, χαρατ-
τόμενος διὰ μαχαίρας, δὲν ἐκδηλοῖ οὐδὲν παράπονον, ἄρα δὲν αἰσθάνεται τὸν πόνον. Ἐπὶ τῆς
ιδιότητος ταύτης στηριζόμενος ὁ χειρουργὸς Βράιτ ἐσκέφθη, ὡς εἴπομεν, νὰ ἐφαρμώσῃ τὸν ὑπνω-
τισμὸν ὅπως προκαλέσῃ γενικὰς ἢ μερικὰς ἀναισθησίας τοῦ σώματος εἰς τὰς ἐγγχειρήσεις· ἡ
ιδέα ὅμως αὕτη ἐγκατελείφθη μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ χλωροφορμίου καὶ τοῦ αἰθέρος προκα-
λούντων γενικὴν ἢ μερικὴν ἀναισθησίαν, βεβαιωτέραν καὶ λογικωτέραν τῆς τοῦ ὑπνωτισμοῦ.
Ἐννοεῖται ὅτι καὶ διὰ τῶν φαρμάκων τούτων προκαλεῖται ὕπνος ὅμοιος ὡς ἐγγίστα μέ τὸν
τοῦ ὑπνωτισμοῦ, δηλ. τοῦ τῆς ὑπνοβάσεως, διότι οἱ χλωροφορμούμενοι αἰσθάνονται μὲν ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον τὰ περὶ αὐτοὺς τελούμενα, ἀλλὰ δὲν αἰσθάνονται τοὺς πόνους τῆς ἐγγχειρήσεως, μεθυ-
σκόμμενοι δὲ ἐπὶ πολὺ διὰ τοῦ χλωροφορμίου, ἄδουσιν ἢ ψάλλουσιν, ὡς οἱ κοιλίαι τοῦ μύθου
ἐτραγῶδουν, κατὰ τὴν ιδέαν τοῦ παιδὸς τοῦ γεωργοῦ, ἐμπιπραμένων τῶν οἰκιῶν αὐτῶν.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

Ο ΚΥΡΙΟΣ «ΧΡΥΣΩΡΥΧΕΙΟΝ»

Ἀγαπητή μου,

Σὲ βεβαίῳ πῶς ἔπρεπε νὰ εἶμαι λεύθερη. Ἐγὼ γι' αὐτὰ γεννήθηκα· ἀπὸ τὰ νύχια μου
πουλὶ πετούμενο δὲν ἔφρουγε, ὅχι ἄνθρωπος μὲ γυαλὶ, ὕψηλὸ καπέλο καὶ γένια. Εἴσαι ἀδέ-
ξια· αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια καὶ ἔστὸ θεὸς μου θὰ μετενόησε ὁ Πλάστης φοβερὰ, ποῦ σ' ἔδωκε αὐτὰ
τὰ ὠραία μάτια καὶ τὰ μακρὰ μαλλιά καὶ τὸ βασιλικὸ ἀνάστημα. Καὶ βέβαια θὰ μετε-
νόησε, ἀφοῦ τὰ τόσα σου χαρίσματα, δὲν ξέρεις νὰ τὰ μεταχειρισθῇς. Βλέπεις πῶς ἔχεις νὰ
κάμῃς μὲ χαρακτῆρα ποιητικόν, ἐμπρός, ὁ Λαμαρτίνος καὶ ὁ Παράσχος εἰς κίνησιν. Εἰμπορεῖς
ἂν θέλῃς νὰ ἀπαγγείλῃς καὶ ἔστι ἀπὸ τὰ ἀθάνατα ποιήματα τοῦ Παππαρηγοπούλου καὶ ἂν
ἦσαι ἐπιτηδεύα θὰ συγκινηθῇς καὶ ἂν ἦσαι ἔξυπνη θὰ κλύσῃς. Ἀπὸ τοὺς νεωτέρους — ἂν
καὶ οἱ εὐλογημένοι δὲν πολυμιλοῦν γιὰ νεκρούς, γιὰ σπασμένους σταυροὺς καὶ γιὰ κυπαρίσσια —
μὴ ξεχάσῃς τὸν Δροσίνην, τὸν Παλαμᾶ, τὸν Πολέμη, ἐκεῖνο τὸ μαργιόλικον τὸ Μάνο, τὸν
Στρατήγη, μὰ οὔτε λέξιν γιὰ Σουρῆδες καὶ συντροφία, γιατί θὰ χαθῇ ἡ illusion. Εἰμπορεῖς
νὰ ὁμιλήσῃς καὶ διὰ τὴν φύσιν, διὰ τὰ δάση, διὰ τὰ ἀνδρόνια, διὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ διὰ
τὴν ἀνατολὴν ἐπίσης, ἂν καὶ δὲν τὴν εἶδες παρὰ μόνον ζωγραφισμένην. Τότε ἵκενος, ἂν ἀλη-
θινὰ εἶναι ποιητικὸς ἄνθρωπος, θὰ συγκινηθῇ καὶ θὰ ἀνοίξῃ τὰ χεῖλη του, νὰ σοῦ μιλῇ γιὰ
τὰς συμπαθείας καὶ τὰς ἀντιπαθείας ποῦ ἔχει ἔστη νεωτέρα καὶ ἀρχαία ποιήσει καὶ εἰς τὴν ξέ-